

Sygn. akt I C 2350/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2015 r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Kamilla Gos-Górska

Protokolant: Sabina Drewniak - Szczepek

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2015 roku w Gliwicach

na rozprawie sprawy z powództwa **P. K. (1)**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej (...) w W.**

o zapłatę

1. oddala powództwo;
2. zasądza od powoda P. K. (1) na rzecz pozwanej (...) Spółki Akcyjnej (...) w W. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR Kamilla Gos-Górska

Sygn. akt I C 2350/14

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym 7 maja 2014 roku powód P. K. (1) wniósł o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej (...) w W. kwoty 3.700 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 17 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 17 marca 2014 roku doszło do kolizji, w następstwie której uszkodzeniu uległ samochód marki V. o nr rej. (...), stanowiący własność M. L.. Sprawca zdarzenia był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u pozwanej. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność co do zasady, przy czym odmówił wypłaty należnego odszkodowania. Dalej powód wyjaśnił, że wstąpił w prawa poszkodowanego na podstawie cesji i domaga się zapłaty nieuregulowanej kwoty 3.700 zł z tytułu poniesionych przez poszkodowanego kosztów najmu pojazdu zastępczego. Pojazd ten był niezbędny M. L. przez cały okres związany z likwidacją szkody, który wynosił łącznie 24 dni (od dnia 17 marca do dnia 9 kwietnia 2014 roku). Skierowane przez powoda do pozwanego wezwanie do zapłaty wraz z dokumentacją okazało się bezskuteczne. Powód wyjaśnił, że poszkodowany nie miał możliwości odliczenia podatku VAT, wobec czego powód domaga się zapłaty kwoty brutto.

W odpowiedzi na pozew (...) Spółka Akcyjna (...) w W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu. Pozwana zakwestionowała roszczenie pozwu co do zasady i wysokości. Zanegowała wszystkie okoliczności faktyczne wskazane w uzasadnieniu pozwu, za wyjątkiem okoliczności przyznanych, w szczególności kwestionując zawarcie umowy przelewu wierzytelności, wyliczenie wysokości roszczeń powoda, twierdzeń co do wysokości stawki czynszu i poniesienie tego kosztu przez poszkodowanego, czas korzystania z wynajętego pojazdu oraz związek przyczynowy między zdarzeniem wywołującym szkodę a okresem najmu pojazdu zastępczego. Podkreśliła, że roszczenie o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego jest zasadne przy spełnieniu określonych przesłanek, a to m.in. gdy poszkodowany nie może zaspokoić swoich potrzeb w inny sposób. Natomiast z dokumentów przedstawionych przez powoda wynika, że w okresie najmu poszkodowany przebywał na zwolnieniu lekarskim, a problemy zdrowotne M. L. nie wymagały codziennych dojazdów do lekarzy. Pozwana zaznaczyła także, że samo podpisanie umowy najmu

i wystawienie rachunku za wynajem nie świadczą automatycznie o tym, że zakres uszkodzeń pojazdu skutkowało koniecznością najmu pojazdu zastępczego.

Dalej pozwana wskazała, że w przypadku zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego szkoda majątkowa w postaci straty powstaje dopiero z chwilą poniesienia przedmiotowych kosztów. Zwrotowi podlegają wyłącznie wydatki rzeczywiście poniesione. Tymczasem powód w żaden sposób nie wykazał poniesienia przez poszkodowanego kosztów z tytułu umowy najmu, wobec czego nie można uznać że doznał on straty. Nadto w takiej sytuacji poszkodowanemu przysługuje wyłącznie ekspektatywa wierzytelności a umowa cesji wierzytelności jest nieważna. W konsekwencji, w razie nieponiesienia straty, brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanej jako zakładu ubezpieczeń, wierzytelność de facto nie powstała.

Niezależnie od powyższego strona pozwana podniosła także, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje jedynie celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki. Tymczasem poszkodowany zastosował wygórowaną stawkę czynszu najmu pojazdu zastępczego. Również podany w pozwie okres najmu jest nadmierny i nieuzasadniony w okolicznościach sprawy.

W toku postępowania ustalono następujący stan faktyczny:

W dniu 17 marca 2014 roku doszło do wypadku komunikacyjnego, którego sprawca posiadał zawartą z (...) Spółką Akcyjną(...) w W. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. W wyniku zdarzenia uszkodzony został należący do M. L. samochód marki V. o nr rej. (...).

/okoliczności bezsporne, a ponadto: zeznania świadka M. L. k. 65-65v/

M. L. po wypadku zjechał na parking, z którego zabrała go do szpitala karetka pogotowia. Uszkodzonym pojazdem zajęła się osoba trudniąca się tego rodzaju czynnościami. Poszkodowany jeszcze w tym samym dniu wyszedł ze szpitala i z uwagi na bliskość placówki medycznej i miejsca zamieszkania, pieszo udał się do domu.

/dowody: zeznania świadka M. L. k. 65-65v/

Po wypadku M. L. przebywał na zwolnieniu lekarskim przez okres około miesiąca. Nie chodził wówczas do pracy. Miał zawroty głowy i nie opuszczał mieszkania. Z uwagi na to z domu po raz pierwszy wyszedł po około tygodniu od zdarzenia. W tym czasie - dzień lub dwa dni po wypadku - do M. L. przyjechał przedstawiciel firmy (...) P. K. proponując samochód zastępczy. M. L. nie był tym zainteresowany, nie chciał samochodu zastępczego. Od czasu wypadku w ogóle nie prowadzi samochodów. Przedstawiciel nalegał podając, że poszkodowanemu „należy się” auto. Ostatecznie M. L. podpisał dokumenty przygotowane przez przedstawiciela, który pozostawił samochód jako pojazd zastępczy. M. L. był zaskoczony tą sytuacją, „był w szoku i nie rozumiał tej sytuacji”, sam nie planował udać się po żaden samochód zastępczy.

Pozostawionym samochodem zastępczym M. L. został zawieziony przez córkę do Z. na komisję lekarską ZUS, do zakładu pracy celem zawiezienia zwolnienia lekarskiego i do matki, która mieszka około 1,5 – 2 km od niego. Nie jeździł na rehabilitację.

M. L. mieszka z córką. Żona i córka M. L. nie posiadają samochodu, ale inne osoby w rodzinie poszkodowanego dysponują pojazdami a M. L. mógł je poprosić o dowieszenie w określone miejsce, w zakresie transportu mógł również skorzystać z pomocy sąsiadów czy kolegów. Mówił o tym przedstawicielowi firmy (...) P. K..

M. L. w ogóle nie kierował samochodami po wypadku. Jego samochód też nie został naprawiony. W późniejszym okresie w grudniu 2014 roku lub w styczniu 2015 roku samochód nabyła jego córka, ale zakup ten nie był finansowany środkami z pieniędzy wypłaconych przez ubezpieczyciela.

/dowody: zeznania świadka M. L. k. 65-65v, dokumentacja medyczna k. 18-19/

M. L. podpisał dokumenty przygotowane przez przedstawiciela P. K. (1) a dotyczące umowy najmu pojazdu zastępczego F. (...) od dnia 17 marca 2014 roku na okres 24 dni, z dzienną opłatą w kwocie 140 zł, przewidującą również opłatę za podstawienie pojazdu w wysokości 5 zł/km. Poszkodowany podpisał również „oświadczenie wynajmującego”, historię szkody, przygotowane przez kontrahenta oświadczenie dotyczące zasadności podstawienia pojazdu zastępczego przez firmę do miejsca zamieszkania poszkodowanego i protokół zwrotu pojazdu z dnia 9 kwietnia 2014 roku.

/dowody: zeznania świadka M. L. k. 65-65v, umowa najmu pojazdu k. 13, historia szkody k. 15, oświadczenie k. 15-17/

Czynsz najmu pojazdu zastępczego przez 24 dni (140 zł za dobę) wraz z opłatą podstawienie pojazdu do miejsca zamieszkania poszkodowanego określono łącznie na kwotę 3.700 zł brutto i na tę też kwotę w dniu 11 kwietnia 2014 r. P. K. (1) wystawił M. L. fakturę.

/dowody: faktura VAT nr (...) k. 12/

M. L. podpisał z P. K. (1) umowę cesji – pismo opatrzone datą 17 marca 2014 roku - na mocy której przelał na rzecz kontrahenta wierzytelność w stosunku do pozwanej związanej ze zdarzeniem z 17 marca 2014 r., w tym z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego marki F. (...).

/dowody: umowa cesji wierzytelności k. 11/

P. K. (1) zgłosił szkodę (...) S.A., która pismem z dnia 17 kwietnia 2014 roku odmówiła wypłaty odszkodowania – zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Pismem z dnia 5 listopada 2014 roku P. K. (1) wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 3.700 zł z tytułu najmu pojazdu zastępczego w związku ze szkodą w pojeździe M. L.. Wezwanie pozostało bezskuteczne.

/dowody: okoliczności bezsporne, a ponadto: korespondencja k. 7-8, k. 20, k. 38/

Powyższy stan faktyczny częściowo posiadał charakter bezsporny, w pozostałym zakresie Sąd poczynił ustalenia w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy, jak również zeznania świadka M. L..

Zeznania świadka M. L. Sąd ocenił jako wiarygodne. Świadek ten wzbudził zaufanie Sądu, jego zeznania były szczere i spontaniczne. M. L. dokładnie opisał okoliczności wypadku, jego następstwa, okoliczności podpisania dokumentów złożonych do akt, a także zakres korzystania z samochodu zastępczego. Zeznania świadka korespondują także z pozostałym materiałem dowodowym a to dokumentacją medyczną.

Na rozprawie w dniu 9 września 2015 roku Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność uzasadnionego okolicznościami czasu i kosztu wynajmu pojazdu zastępczego, uznając, że ustalenia w tym zakresie pozostaną bez znaczenia dla wyniku postępowania z przyczyn omówionych poniżej.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w ocenie Sądu zasługiwało na oddaleniu.

Podstawą faktyczną odpowiedzialności pozwanej było zaistnienie kolizji drogowej, w czasie której uszkodzony został pojazd poszkodowanego, a za którą odpowiedzialność pierwotnie ponosił sprawca, który zawarł umowę ubezpieczenia pojazdu od odpowiedzialności cywilnej z pozwaną a w dalszej kolejności zawarcie umowy najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego, zawarcie umowy cesji i spoczywający na pozwanej obowiązek naprawienia szkody z tym związanej.

Art. 822 § 1 k.c. stanowi, że przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia.

Według § 2 umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody, o których mowa w § 1, będące następstwem przewidzianego w umowie wypadku, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia. Z kolei w oparciu o § 4 uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. Zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela określony jest przez zakres odpowiedzialności ubezpieczonego, w granicach sumy gwarancyjnej (tak m.in.: art. 36 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, Dz. U. Nr 124 poz. 1152 ze zm.). Odpowiedzialność posiadacza pojazdu w niniejszej sprawie oparta jest o art. 415 k.c. w zw. z art. 436 k.c.

Pozwana jako ubezpieczyciel od odpowiedzialności cywilnej sprawcy zdarzenia ponosi odpowiedzialność za zaistniałą szkodę (za skutki zdarzenia z dnia 17 marca 2014 roku) na podstawie powołanych przepisów.

Wobec powyższego, dalszej ocenie Sądu podlegała zasadność roszczenia powoda w kontekście uprawnienia powoda do dochodzenia odszkodowania od pozwanej. Pozwana bowiem zakwestionowała ważność zawartej przez powoda z poszkodowanym umowy cesji wierzytelności. Wskazywała, że wobec niewykazania przez powoda, iż poszkodowany poniósł koszty wynajmu pojazdu zastępczego, należy uznać, że M. L. nie poniósł szkody.

Argumentacja pozwanej w tym zakresie nie zasługuje na uwzględnienie. Podkreślić należy, że powszechnym jest tzw. „bezzgotówkowe rozliczenie” przez zakłady mechaniczne wykonujące prace naprawcze uszkodzonego w wypadku komunikacyjnym pojazdu lub inne podmioty, które na ten czas lub na okres oczekiwania na wypłatę należnego odszkodowania udzielają pojazdowi zastępczemu poszkodowanemu. Tego rodzaju praktyka wykształciła się z uwagi na komfort dla poszkodowanego w wypadku drogowym, który nie musi wykładać własnych środków na ten cel a należność za najem pojazdu zastępczego (wierzytelność poszkodowanego w stosunku do podmiotu odpowiedzialnego za szkodę) staje się przedmiotem umowy przelewu. Przy wyborze takiej metody pierwotny wierzyciel – poszkodowany zwalnia się z obowiązku zapłaty wobec wynajmującego za korzystanie z pojazdu zastępczego. W przypadku braku zawarcia umowy cesji ciężar zapłaty za najem pojazdu spoczywałby na poszkodowanym, jednocześnie mógłby on dochodzić zwrotu tej kwoty od podmiotu ponoszącego odpowiedzialność za zdarzenie – sprawcy zdarzenia lub podmiotu, z którym zawarto umowę ubezpieczenia pojazdu. W takiej sytuacji, a to zawarcia umowy cesji w miejsce zapłaty za pojazd i samodzielne dochodzenie zwrotu należności, nie można uznać, że objęcie umowy cesji wierzytelności (poszkodowanego wobec wynajmującego) oznacza, że poszkodowany w wypadku nie poniósł szkody.

Zgodnie z treścią przepisu art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania; § 2 przepisu przewiduje, że wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Sąd uznał, że wobec zawarcia umowy cesji powód wstąpił w prawa poszkodowanego w wyniku zdarzenia M. L..

Wobec powyższego, dalszej ocenie Sądu podlegała zasadność roszczenia powoda, a to ocena zakresu odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń (pозwanej) w stosunku do poszkodowanego M. L. z tytułu najmu pojazdu. Tak ustalony poziom odpowiedzialności - zakres kosztów, do poniesienia których była zobowiązana pozwana w stosunku do M. L. w związku ze wskazanym zdarzeniem - z uwagi na zawartą umowę cesji (przelew praw) wyznaczał zakres odpowiedzialności pozwanej w stosunku do powoda. Kwestią sporną w rozpoznawanej sprawie była właśnie zasadność najmu pojazdu a w konsekwencji zasadność żądania odszkodowania z tego tytułu.

Jak wskazano powyżej, zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń co do zasady jest identyczny jak zakres odpowiedzialności posiadacza pojazdu mechanicznego, który spowodował szkodę. Zgodnie z art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynika (§ 1), a w tych granicach naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (§ 2). Naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej

(art. 363 § 1 k.c.). Przy tym świadczenie ubezpieczyciela ma umożliwić poszkodowanemu usunięcie szkody jaka powstała w jego majątku na skutek zdarzenia szkodzącego. Odszkodowanie powinno ściśle odpowiadać szkodzie.

Rozpoznając sprawę Sad zważył także na orzecznictwo Sądu Najwyższego zgodnie z którym odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje także wydatki za najem pojazdu zastępczego (patrz wyrok z dn. 26.11.2002 r., V CKN 1397/00; wyrok z dn. 05.11.2004 r., II CK 494/03; wyrok z dn. 08.09.2004 r., IV CK 672/03). W uchwale z dnia 17 listopada 2011 roku (III CZP 5/11, OSNC 2012/3/28, Biul. SN 2011/11/5) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że szkodę stanowią również konieczne wydatki związane ze zdarzeniem szkodzącym. Stratą w rozumieniu przepisu art. 361 § 2 k.c. są objęte także te wydatki, które służą ograniczeniu (wyłączeniu) negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu. Negatywnym następstwem majątkowych jest w takiej sytuacji utrata możliwości korzystania z rzeczy, a więc utrata uprawnienia stanowiącego atrybut prawa własności. W takiej sytuacji poszkodowanemu przysługuje roszczenie o zwrot wydatków na najem pojazdu zastępczego. Uprawnienie to przysługuje nie tylko poszkodowanemu prowadzącemu działalność gospodarczą. W obecnych uwarunkowaniach rynkowych i społecznych codzienne korzystanie z pojazdu mechanicznego jest koniecznością wynikającą z wykonywania zawodu, miejsca zamieszkania czy też z racjonalnego wykorzystania czasu, samochód nie jest dobrem luksusowym dostępnym dla nielicznych.

Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy Sąd uznał, że powód, wbrew ciężącemu na nim obowiązkowi, nie wykazał konieczności a nawet potrzeby najmu pojazdu zastępczego. Jak bowiem wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie - zeznań M. L. - poszkodowany w ogóle nie był zainteresowany najmem pojazdu zastępczego i nie posiadał potrzeby korzystania z takiego pojazdu. Poszkodowany przez okres co najmniej miesiąca przebywał na zwolnieniu lekarskim a od czasu zdarzenia w ogóle nie prowadzi pojazdów. Poszkodowany w okresie trwania umowy nie uczęszczał na żadne zabiegi rehabilitacyjne, pierwszy raz po zdarzeniu opuścił mieszkanie dopiero po około tygodniu. Ostatecznie M. L. korzystał z pojazdu zastępczego zaledwie kilka razy, a to celem dojazdu do Z. na komisję lekarską, do zakładu pracy celem przekazania zwolnienia lekarskiego i do matki (zamieszkałej 1,5 – 2 km od niego). Przy czym jak wyjaśnił świadek miał możliwość skorzystania z innych środków transportu – członkowie rodziny M. L. dysponują samochodami, mógł również skorzystać z samochodów kolegów czy też sąsiadów, tym bardziej, że sam nie prowadził pojazdu zastępczego, zatem jego podróż w każdym przypadku wymagała zaangażowania innej osoby. Świadek zwrócił także uwagę na możliwość poruszania się publicznymi środkami komunikacji czy taksówkami. Nie bez znaczenia przy tym pozostają okoliczności zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego, z których jednoznacznie wynika, że powód nie był tym zainteresowany i nie dostrzegał potrzeby dysponowania pojazdem zastępczym. Skoro taka jest ocena samego poszkodowanego, to trudno zakwalifikować wydatek na ten cel jako pozostający w adekwatnym związku ze zdarzeniem, racjonalny, ekonomicznie uzasadniony i odpowiadający przesłance zwykłego następstwa przedmiotowego zdarzenia.

Wobec powyższego, Sąd uznał, że brak podstaw do przyjęcia, iż pozwana odpowiada za najem pojazdu zastępczego przez poszkodowanego. Pamiętać bowiem należy, że **tylko celowe i ekonomicznie uzasadnione** wydatki na najem pojazdu zastępczego stanowią **szkodę majątkową, o której mowa w art. 361 § 2 k.c.** Zakresem odpowiedzialności odszkodowawczej są objęte wyłącznie te negatywne majątkowe następstwa w majątku poszkodowanego, które pozostają z samym zdarzeniem wywołującym szkodę w adekwatnym związku przyczynowym, o którym mowa w art. 361 § 1 k.c.

Powyższe przesądza o bezzasadności roszczenia powoda. W konsekwencji zbędne stało się przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność uzasadnionego czasu i kosztu najmu pojazdu zastępczego. Przeprowadzenie tego dowodu skutkowałoby wyłącznie przedłużeniem postępowania sądowego i wzrostem jego kosztów.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił powództwo jako bezzasadne (pkt 1 sentencji wyroku).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie na podstawie art. 98 k.p.c., obciążając nimi powoda, zgodnie z wynikiem procesu. Pozwana poniosła tytułem kosztów procesu kwotę 600 zł stanowiącą wynagrodzenie pełnomocnika.

SSR Kamilla Gos-Górska